

Knihovna

Tipy pro úspěšné hledání v elektronických informačních zdrojích

Jak postupovat?

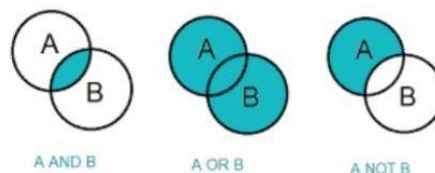
Před samotným vyhledáváním je třeba stanovit si:

- **Klíčová slova** charakterizující dané téma (odborné termíny, jejich synonyma, slova nadřazená a podřazená).
- **Jazykové hledisko** (v jakém jazyce mají být hledané dokumenty).
- **Časové rozmezí** (kdy byly dokumenty vydány, jejich retrospektiva, např. od roku 2010).
- **Typ dokumentu** (co hledám – knihu, článek, výzkumnou zprávu, diplomovou práci apod.).
- **Vazbu mezi termíny** pomocí logických operátorů:

AND ... zúžení tématu

OR ... rozšíření tématu

NOT ... vyloučení slov z tématu

Kde hledat?

Katalogy knihoven a volně dostupné databáze v českém prostředí:

- Katalog Knihovny UP – <https://library.upol.cz>
- Katalog Vědecké knihovny v Olomouci – <http://aleph.vkol.cz>
- Portál Knihovny.cz poskytující jednotný přístup k českým knihovnám – <https://www.knihovny.cz>
- Virtuální knihovna pro medicínu – <http://www.medvik.cz>
- Pedagogická knihovna J. A. Komenského – <http://katalog.npmk.cz>
- Registr závěrečných vysokoškolských prací – <https://theses.cz>
- Registr vědeckých článků – <https://scholar.google.cz>

Portál EIZ pro zahraniční zdroje hrazené UP:

<https://ezdroje.upol.cz>

Najdete se zde licencované zdroje seřazené **podle abecedy** nebo **podle oborů**. A také vybrané volně dostupné zdroje či stránky z různých oblastí – užitečné odkazy (viz přehled zdrojů).

Podrobně portál prezentuje:

- [Multivyhledávač Discovery.upol](#) – nabízí nejjednodušší způsob hledání, díky němuž získáte výsledky z většiny databází dostupných na UP, ale i knihovního katalogu UP a dalších open access zdrojů.
Přímý přístup: <http://discovery.upol.cz>
- [Elektronické časopisy a knihy](#) – elektronické publikace, které jsou na UP přístupné (trvalý nákup nebo předplatné v rámci konkrétní databáze).
- [Vzdálený přístup](#) – návody připojení (VPN, Shibboleth, EZproxy) k EIZ z domova i ze zahraničí.
- [Citace](#) – informace, rady a tipy nezbytné pro citování zdrojů a práci s bibliografickými citacemi, včetně odkazů na citační manažery (Citace PRO Plus, EndNote Web ad.).

Příklad postupu vyhledávání:

Jak vyhledat dokumenty (v českém a anglickém jazyce) k problematice **Hodnocení úrovně čtenářské gramotnosti žáků testované s použitím věcných textů?**

1. Rozklíčování tématu na slova, která jej vystihují:

čtenářská gramotnost, porozumění textu, věcné texty, odborný text, naučný text, hodnocení, testování, žáci, ...

Anglické ekvivalenty: *reading literacy, text comprehension, factual texts, substantive texts, informational texts, assessment, evaluation, testing, pupils, ...*

2. Volba zdroje k vyhledávání a sestavení rešeršního dotazu:

V katalogích a databázích vytvořte dotaz kombinací klíčových slov s logickými operátory:

čtenářská gramotnost AND věcné texty

Vyhledávací prostředí zpravidla podporuje používání uvozovek pro vymezení fráze (zpřesnění), závorky, které zaručí prioritu při vyhodnocování dotazu, a krácení slov, typicky * pro pravostranné rozšíření slova kvůli skloňování či slovům odvozeným. Je tedy možné zapsat:

čtenářská gramotnost AND "odborné texty"

nebo

čtenářská gramotnost AND (věcn* OR naučn* OR odborn*) AND text*

Anglický ekvivalent dotazu v zahraniční databázi vypadá například takto:

reading literacy AND (substantive OR factual OR informati*) AND text

nebo

"reading literacy" AND ("substantive texts" OR "factual texts" OR "informational texts")

Pokročilé či rozšířené vyhledávání (Advanced Search) umožňuje navíc pro dotaz zadaný do formuláře nastavit pole, ve kterém se má vyhledávat (např. název, autor, předmětové údaje, abstrakt, plný text).

3. Výsledky zobrazené na zadaný dotaz je možné dále buď **filtrvat dle typu dokumentu, časového, jazykového či dalšího vymezení** (fasety), které systém nabízí, nebo rozšířit či zúžit přidáváním dalších klíčových slov ve spojení s operátory.

4. Relevantní **výsledky lze uchovávat ve schránkách** na svém osobním profilu, pokud to systém umožňuje, nebo **v citačním manažeru**, který používáte.

5. Pro více výsledků je vhodné **zopakovat hledání v dalších zdrojích** (jiných databázích), případně **s alternativními dotazy**. Např. webové vyhledávače jako Google apod. dokážou zpracovat celou větu, v tomto případě je možné zadat dotaz i takto:

čtenářská gramotnost žáků testovaná na věcných textech nebo

"odborné texty" při hodnocení čtenářské gramotnosti